

Náš List

Neodvisno politično glasilo za Slovence

Izhaja vsak torek in petek: ako je ta dan praznik, pa dan poprej. Velja za ceilo leto 8 K, za pol leta 4 K, za četrt leta 2 K. — Naročnina se plačuje vnaprej, na naročbe brez ističasno vpisane naročnine se ne ozira. — Posamezne številke po trafikah po 10 v. Pošilja se tudi „Slov. Gospodinja“ posebej.

Z mesečno prilogo
Slovenska Gospodinja

Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Našega Lista“ v Ljubljani. Rokopisi se ne vračajo. — Upravištvu je v Kamniku, kamor naj se izvoli pošiljati naročnino in reklamacije. — Oglasi se računajo tristopna peti-vrsta po 12, 10 in 8 vin. za 1-, 2- oz. 3krat, za večkrat izdatno znižane cene.

Vsebina: Vprašanje slovenske kmetijske stranke. — Razmere v deželni blaznici. — Ruski kmet v boju za svoje pravice. — Slovenskim abiturijentom! — Politični pregled. — Štajersko: Iz Ljutomera. Razno. Koroško: Narodna in gospod. šola v Št. Jakobu v Rožu. Razno. — Kranjsko: Razno. — Raznoterosti. Socialno gibanje. — Gospodarstvo.

Vprašanje slovenske kmetijske stranke.

I.

Tiho in počasi vre med slovenskim kmetijskim ljudstvom, a vendar neprestano. Je mnogo več obetajoče, kakor če bi čez noč izbruhnilo v visok plamen, ki prav tako hitro ugasne, kakor je zasvetil. Ljudje, ki niso imeli še opravila s kmetijskim prebivalstvom in ki so se že davno udali misli, da zatone naš seljak v morju klerikalizma, so se začudeno povpraševali, odkod so se vzeli naenkrat samostojno nastopajoči kmetje ob lanski deželnozborski volitvi v Kočevsko-Ribniškem okraju na Kranjskem. In tisti, ki so še vedno mislili, da je vse le nekaj trenutnega, da je to le hipen pojav, ki mu odreče izid volitve vso pravico do resnega vpoštevanja, so se prepričali ravno o nasprotnem in prav na mestu so znane zgodovinske besede: še ena taka zmaga, in klerikalci so izgubljeni.

Da so se dvignili kmetje sami, njim na čelu celo v delu za klerikalno stranko osiveli sodraški kmet Jurij Drobnič, in nastopili proti klerikalizmu, ni samo ena najlepših potez v slovenskem političnem boju, ampak ima tudi svoje velike in tehtne vzroke. Kdor pozna količkaj slovenskega kmeta, ve, da se ne izneveri starim načelom kar za prazen nič.

Že pol stoletja govore po Evropi, da je treba pomagati kmetiskemu stanu. Najrazličnejše stranke so bile na krmilu tu in tam ali pomagala ni nobena. In tudi na Slovenskem je tako. Klerikalna stranka ima pri nas vso politično moč v svojih rokah ali za kmeta ni storila ničesar. Vse kar je govorila in pisala o kmetiskem stanu, ni družega kakor nekaj samovoljnih izmišljotin, pobožnih želja in prijetnih sanj. Ž njimi tolaži kmeta in sebe: sebe, ker upa, da dobi s tem ljudstvo za seboj; kmeta, ker misli, da se mu položaj kdaj zboljša, če hodi za klerikalci.

Gotovo ne moremo zahtevati od kmeta, da izpregleda vse te dobro preračunjene nakane. Dr. Šusteršiču je kot človeku, politiku in odvetniku vendar pripisovati malo več zvitosti, kakor poljubnemu kmetu — ali če se že tudi našemu narodu odpirajo oči, kako neodkrit mora torej biti ves nastop klerikalcev!

Kako hoče pomagati S. L. S. ljudstvu, rekši kmetom? Kako hoče storiti našega kmeta zmogljivega, da more uspešno tekmovali z velepoljedelskimi podjetji? Stori la je samo toliko, da ga je spravila s konzumnimi, posojilniškimi in podobnimi podjetji v svojo odvisnost, več ne. To je njen namen, cilj vsega delovanja. S tem seveda nikakor nečemo reči, da ni združništvo itd. nekaj neobhodno potrebnega, ali vse take družbe morajo popolnjevati druga drugo. Klerikalci pa so postavili svoj program kakor na desko, na katero so nagnali potem našega kmeta:

na enem koncu stoje oni, na drugem je prepad. Tako ima kmet možnost ene same volitve.

Da se gre klerikalcem le za to, da ga spravijo v svojo odvisnost (ker jih dela to politično moč) in da mu ne pripuste nobenega samostojnega nastopa, se je pokazalo jasno pri gorej omenjenem slučaju kmet-Drobnič in dvorni svetnik Šuklje. Zato pa oni nimajo nobene pravice do imena Slovenska Ljudska Stranka. Ta naslov so si nagatili po krivici, z očitnim namenom slepila. Stranka, ki nima dejanske podlage, ampak se opira le na program s v oji potrebi odgovarjajoč, rabi tudi res neprestanega mamila, da vleče ljudstvo za seboj.

Posloviti se hočemo zdaj vsaj začasno od naših klerikalcev in obrniti svojo pozornost na vse važnejša vprašanja. (Dalje prih.)

Razmere v deželni blaznici

ali: žarek, ki posveti v temne kote na Kranjskem.

III.

Ostalo je vse pri starem in zadovoljni so bili vodja dr. Bleiweis, ordinarij dr. Divjak in — dež. odbor. Bolniki so itak stranska stvar in dr. Robida je v svoji onemoglosti, da jim ni mogel pomagati, lahko „planke“ grizel.

Letos se je dvignila deželna bolnica proti dr. Bleiweisu in to priliko je porabil tudi dr. Robida, da bi obrnil pozornost dež. odbora tudi na nenormalne razmere v deželni blaznici. Da pa bi se mu ne očitalo, da si je kak dogodek le izmisлил ter da njegove trditve nimajo podlage, pozval je oba nadstrežaja Ivana Pišeka in Ignacija Furmana ter sestro Lucijo Ekar, da mu navedejo vse, kar jim je iz lastne vednosti znano o teh razmerah. Te klasične priče so se prav rade odzvale ter v bistvu skoro enako dale na zapisnik sledečo svojo izjavo:

„V prejšnjih letih, preden je prevzel dr. Robida moški oddelek, je bilo na našem oddelku vse v neredu. Tega pa mi nismo bili toliko krivi, ker smo preprosti ljudje in smo vedeli to, kar se nam je povedalo. Lehko trdim, da se upam dandanes več sam s kakim bolnikom storiti, kakor pa preje, če bi bilo 10 Divjakov zraven. V posteljo nismo devali bolnikov nikoli. Vsak novodošlec, če ni bil posebno silovit, je prišel na mirni oddelek in tukaj uganjal, kar se mu je izljubilo. V istini sploh ni bilo nobenega mirnega oddelka — nemirni so bili vsi — in v mnogih ozirih je bil tako imenovani mirni oddelek še najnevarnejši. Upitje je bilo v blaznici strašno, in kedar je prišel Bleiweis, so nanj bolniki tako kričali in ga obkladali z vsemi psovskami, da se je slišalo na Fužine, kar gotovo tudi vsi okoličani lahko potrdijo...

„Da se tudi na snago ni bogve kaj gledalo, je gotovo. Lavorjev sploh nismo imeli — kak škaf je opravil isto. Glavniki so bili skoro, zobne krtačice čisto neznana stvar pri nas. Tudi garjasti so bolniki bili, časih po 15 in več — sploh jih korenito nismo mogli nikoli iztrebiti; dr. Divjak jih pač ni znal odpraviti.

„Da so bili bolniki nečedni in smrkavi, je istina. Malokdo je imel ruto. Da je vse ležalo po tleh, da so vsi čakali in pljuvali po stenah,

tleh in stropu, je tudi resnica. Vodja (dr. Bleiweis) sam je nosil cele škarnicele čikov na Studenec in jih pri viziti delil. Pri vizitah je bilo vse pokrito; tudi zdravniki niso bili nikdar odkriti.

„Bolniki so imeli čepice kavalerijske oblike v vseh mogočih barvah. Vedli so se skrajno slabo, pretepali se med sabo, indecentno se obnašali. Ako so prišli ljudje gledat bolnike, pognili je pogosto Česnovar hlače doli in pokazal goloto. Da so bili pretepi na oddelkih redni, je znano. Posebno ker so ljudje pili kolikor so hoteli in so imeli. Nam tudi ni nobeden branil prinašati alkoholskih pijač. Tako so prinašale ženske iz okolice figovec in brinjevec prodajat, „bolnik Jerič“ pa je sam delal na oddelku žganje iz špirta in ga prodajal sobolnikom. Tudi alkoholiki so lahko pili kolikor so hoteli in tako je marsikdo bolj pijan šel iz zavoda, kakor je vanj prišel.

„Največja nadloga pa so bili simulanti in pijanci: Plestenjak, Bartol, Jerič, Česnovar, Gipfel, Vičič in drugi. Pred njimi ni bil nikdo varen, pretepali so nas in bolnike, kradli zavodno perilo in obleko, prodajali jo na Studencu, denar pa zapili. Vse to sta vedela Bleiweis in Divjak, storila pa nista ničesar. Držali so v strahu zdravnika, nas in vse bolnike; kar so hoteli, so dosegli, vsi so imeli boljšo hrano. Dr. Divjak se jih je skrajno bal. In kedar so nabili kakega reveža, ni nikoli izoliral kakega tistih ljudi, ampak vedno le onega, ki je bil tepen. Ali če je tudi kedaj moral kakega bolnika izolirati, zaukazal je strežajem: „Pa ja ne povedat, da sem jaz to odredil“. In tako je prišlo, da je potem vse sovraštvo padlo na nas.

„Tisti simulanti pa so imeli sploh vedno vstop v zavod, kedar se jim je zljubilo. Mnogo izmed njih, ki so bili tatje in sleparji, šli so k vodji po sprejemnico in so prišli ž njo sami na Studenec. Ko so zimo pretolkli, odšli so zopet. Prišli so vedno, kadar jih je policija preganjala, svoj plen pa so prinesli seboj in ga iz zavoda venkaj znali spraviti v denar. Tako je Vičič poslal ukradeno verižico v vrednosti 28 fl. na Dunaj v denarnico (Münzamt) in tudi prejel za njo po pošti krog 29 fl. Na verižico se še prav dobro spominjam. (Dalje prih.)

Ruski kmet v hoju za svoje pravice.

(Dalje.)

Položaj ruskega kmeta se je tako slabšal od leta do leta. Upiral se je, a kaj je pomagalo? Vojaštvo, ponajveč kazaki, so zatrli vsako vstajo, ali to ni kmetov strašilo. Upirli so se:

med letom	1826	in	1830	—	41	krat
„	„	„	1830	„	46	„
„	„	„	1835	„	59	„
„	„	„	1840	„	101	„
„	„	„	1845	„	172	„
„	„	„	1850	„	137	„

in le žal, da je bilo vse brezuspešno. Na tisoče mož in žen je bilo ali zaprtih po ječah ali ustreljenih, silno mnogo poslanih v sibirsko rudokope.

Med tem je vzrastla poleg plemstva in kmetkega ter delavskega stanu še nova vrsta ljudi. Bili so to inteligentni t. j. taki mladi možje, ki so se naobrazili na visokih šolah in hoteli potem pomagati ljudstvu. Vsi sloviti pisatelji te dobe so vstopili v bojne vrste kmetov, vse slovstvo te dobe govori o zatiranju in zahtevi po osvoboditvi seljaškega stanu.

Černiševski, sodobnik slavnega ruskega kritika Bjelinskega, je izdal slovita „Pisma brez naslova“, Dobroljubov, Mihajlovski, Dostojevski in vsi so občutili na samem sebi pezo jarma, ki ga je nosil kmet. Ali med tem se je pričelo goditi tudi plemstvu slabo. Izpodrinile so jih tovarne s trga in graščaki so obuboževali neprestano. Razvajeni naenkrat vsled ogromnih svot, ki so jih dobivali iz Anglije od svojega žita, so hoteli več, zapravljali so in mnogo je bilo takih, ki so prodali ali zastavili doma zemljo in kmete in odšli v mesto, kjer so se udajali prijetnostim novega življenja. Že leta 1843 je bilo pri državnih bankah zastavljenih pet in pol milijona „duš“ moškega spola, leta 1856, ko je divjala vojska na Krimu, nad šest milijonov. Držali so se le večji graščaki, in ti zato tembolj. Nad dve sto milijonov johov so imeli sveta v svoji posesti, kmet pa ničesar!

V vrsto kmetških bojnikov so se postavili tudi nekdanji siromašni graščaki. Ko so odšli v mesto in kmalu zapravili zadnje imetje, so se morali oprijeti kakega poklica. Največ jih je našlo zaslombo pri tovarniških podjetjih. In zanimivo je, da so ravno ti nekdanji graščaki postali v štiridesetih do šestdesetih letih najradikalnejše krilo v opoziciji proti vladi, ker ni hotela osvoboditi kmetov in jih oprostiti tlake in desetine.

Razmere so se vedno slabšale. Vsak dan so prihajala poročila od raznih krajev, kako kruto so se masčevali kmetje nad svojimi gospodarji: uničili so jim posest, zažgali gozdove in če so jim prišli mučitelji v roke, so jim premočkrat poplačali s kosami in sekirami desetletne in stoletne krivice. Vse mlado razumnštvo je podpiralo z vso vnemo in ognjem svojih navdušenih src za svobodo kmetškega gibanja. Knezi in grofje, kneginje in najvišje dvorne dame, povsodi je imel kmet svoje sobojevnike, povsodi svoje zagovornike. Ni je na svetu dežele, ki bi imela primerov takega skupnega delovanja kmetov in najvišjih dvornih dostojanstvenikov, ki so obdajali po dnevu v zlatem plašču kraljevi prestol, zvečer pa preoblečeni v navadno kmetško srajco, delali v družbi kmetških prijateljev za svobodo tega stanu. Zunaj pa je pritiskal oholi graščak na kmeta in drugovali so mu vladni organi. Dan za dnevom so romale čete v Sibirijo: kmet in knez!

Napočila je Krimska vojska leta 1854. Francoske, angleške in sardinske čete so se izkrcale na Krimu in oblegale močno utrjeni Sevastopolj. Po enajstmesečnem obleganju se je morala udati hrabra posadka in Rusija je sklenila mir v Parizu. Notranje homatije v deželi so postale zdaj še hujše. Zvedelo se je o velikih sleparstvih po najvišjih generalih, ugled pred državo je bil razrušen, spoštovanje na zgorej uničeno.

Osebe, ki so imele na carja vpliv, so spoznale naposled tudi same, da je položaj nevzdržen. Neprestani notranji prepiri — kako naj pride do blagostanja? Na ta način pride dežela do propasti.

Tako so se polagoma sprijaznili tudi na najvišjem mestu z mislijo, da je prvi pogoj mirnega razvoja oprostitev kmetov, ker le tako je bilo mogoče izpremeniti nevzdržni položaj.

To začuvši, tudi graščaki niso molčali. Odstopiti kmetom zemljo in jim dati osebno prostost, tega niso hoteli. In vlada je bila v veliki zadregi. Car, njegova rodbina in člani te družine, cerkev, samostani, država — vsi ti so imeli sami ogromna posestva. Zato ni čuda, da so se ti združili in dali kmetu tako malo, da bi bilo morda ostalo tudi brez tega lahko!

Leta 1860 je imenoval car posebno komisijo, ki naj bi izdelala načrt za osvoboditev kmeta, a ni pozabil pri tem pripomniti, da mora komisija sicer tako delovati, da čuti kmet takoj po objavljenju manifesta, da se mu je položaj

poboljšal, ali pri tem je treba koristi posestnikov strogo varovati.

Med 22. oktobrom 1860. in 17. marcem 1861., ko je zaključila redakcijska komisija svoje delo glede osvoboditve kmetov, so se dogajale po celi Rusiji velike tajne priprave. V vsako gubernijo je bil poslan po en general z izvanrednimi pooblastili. Pridejanih mu je bilo več adjutantov s častjo polkovnika. Oboji so imeli nalogo, pomagati guvernerjem pri njih poslu. Vojski je bil izdan poseben ukaz, po katerem so se imeli vojaki ravnati: biti so morali vsak hip pripravljeni, zapovedniki polkov so imeli ukazano brezobzirno zatreti vsak poskus upora, guvernerji zapadnih gubernij so smeli vsakega vstaša postaviti pred vojni sod in kazni nad njim takoj izvršiti, okrajni policiji so bila izdana posebna navodila, kako in kdaj sme porabiti vojaštvo proti upornim prebivalcem.

Kako to, da se je vlada tako oprezno pripravljala na dan, ki je vendar obetal kmetom zemljo in svobodo? Ta dan bi moral biti vendar slehernemu najsvetejši praznik, kjer bi ne bilo govora o revoltah, ampak kvečem o udanostnih izjavah carju! O, tudi ruska vlada je znala, kaka prevara bo carjev manifest, ki obeta prostost in polje...

(Konec prih.)

Slovenskim abiturijentom!

Prišel je čas, ko zapuščate srednjo šolo in prestopite prag vseučilišča ter definitivno začrtate smer svojemu bodočemu življenju. Gotovo ste že premišljali o tem, v katero mesto bi se podali, v katerem društvu bi si poiskali zavetišča.

Ne vabimo Vas v svojo sredo z visokoletečimi frazami, ne s praznimi obeti, kakor to delajo nekatera druga društva. Nimamo tudi glasila, v katerem bi razširjevali obrekovanja o naših nasprotnikih in o njihovih društvih ter smatrali tako podrobno delo koristno za narod. Nimamo nobenega programa — na papirju — naš program odseva jasno iz dolgoletne zgodovine. Gojiti družabno življenje med slovenskimi dijaki v tujini, biti njim domače ognjišče, ter jih pripravljati za bodoče delo med narodom, to je glavni namen „Triglava“. In v kolikor je doseglo društvo ta svoj namen, kaže nam lepo število mož, ki delujejo že leta in leta uspešno med narodom, kateri ponosno zrejo na društvo, ki jih je vzgajalo ter povsem odobravajo njega stara načela!

Naše mnenje je sledeče: Vseučiliščnik se v prvi vrsti pripravljaj za svoj bodoči stan z znanstveno izobrazbo. Poleg tega naj se kolikor mogoče zanima za pojave v naši domovini; podpira naj naše kulturne težnje, utrdi svoje prepričanje in si nabavi toliko znanja na polju socialne politike, da more po dovršenih študijah vstopiti v domovini med bojevnike za narodno prosveto, za naše pravice in za razširjenje napredne misli med narodom.

V dosego tega namena deluje v „Triglavu“ predvsem znanstveni klub, kojega glavni namen je, da si pridobi posameznik pri predavanjih znanja na tujih mu poljih, kolikor zahteva to splošna izobrazba.

Tehnični klub nas seznanja s pojavi in pridobitvami na polju moderne tehnike.

Pevski klub goji narodno in umetno pesem ter skrbi v prijateljskem krogu za zabavo.

V sabljaškem klubu, najde, kdor hoče, priliko, gojiti ta šport, ki nam nadomešča telovadbo. Kakor pa že rečeno, ni nikdo navezan pristopiti temu klubu.

Na razpolago je vsakemu bogata knjižnica in čitalnica. Tukaj se shajamo, tukaj se spoznavamo.

Ne vsiljujemo se nikomur, pač pa Vas vabimo, da pridete in se sami prepričate i na to i na ono stran, da si potem volite po lastnem prepričanju in po lastni izkušnji svoje ognjišče, da se Vam ne bo godilo kakor nekaterim, ki so, zapeljani po lepih besedah vstopili v kako društvo, a so bili razočarani, ker niso našli tega, kar sem jim je obetal.

Nadaljne informacije daje za počitnice glede društva, kakor tudi glede vpisovanja na vseučilišču in volitve predmetov:

Za Gradec: upravitelj „Triglava“ v počitnicah, za Maribor: fil. Vekoslav Mum, Spodnja Polskava; za Celje: jur. Šandor Hrašovec, Celje; za Gorico: jur. Benedikt Gruden, Gorica; za Ljubljano: tehn. Viktor Plehan, sv. Petra cesta 63.; za Kranj: fil. Fran Dobravec, Radovljica; za Novomesto: fil. Ivan Škerlj, Novomesto.

Za odbor akad. tehn. društva „Triglav“ v Gradcu: Vik. Plehan, t. č. predsednik, G. Gruden, t. č. tajnik.

Politični pregled.

Carinska vojna s Srbijo.

Srbski poslanik na Dunaju, dr. Vuić, je odpotoval v Belgrad k seji skupščine, da poroča srbski vladi o carinski vojni, posebno pa da obvesti merodajne kroge o pogojih, pod katerimi bi bila Avstrija pripravljena se pogajati znova s Srbijo. Seveda tudi ko bi imela Srbija glede teh pogajanj vse že pripravljeno, bi se ne mogla več vršiti ta mesec, ker je avstrijsko-ogrski poslanik baron Čikan na dopustu. Baron Čikan se je odpeljal iz Belgrada dan pred kraljevim rojstnim dnevom, kar je izzvalo veliko nezadovoljstvo med dvornimi krogi, sosebno ker se govori, da je avstrijski poslanik prosil za dopust v tem času na ukaz avstrijskega zunanjega ministrstva. Govori se, da se je srbska vlada Avstriji že uklonila in sama storila že prvi korak, da se doseže sporazumljenje, kar se pa ni zgodilo in je to le vroča želja prizadetih krogov. Najprvo bode rešila srbska vlada vprašanje glede nakupa topov, pričakuje se, da se odloči Srbija za avstrijske trrdke in se bodo potem tudi pogajanja glede carinske vojne lažje in z večjim vspehom vršila. Srbski listi se izključno vsi le malo bavijo s tem preperečim vprašanjem, le „Srbska Zastava“ piše, kako trpi ljudstvo na posledicah prepovedanega izvoza živine v Avstro-Ogrsko.

Štajersko.

Iz Ejtomera.

Da se ob času volitev duhovi več ali manj razburijo in se tuintam koga po časnikih napada, je pač nekaj navadnega in celo naravnega. Taki napadi pa navadno nikogar posebno ne vznemirijo, dokler se napada stvarno in v dostojni obliki ter se razburjenje navadno tudi kmalu poleže.

Celo drugo lice pa dobi stvar, ako se pri takih prilikah prekoračijo meje dostojnosti in poštenosti in se napadalec pri tem poslužuje nizkih in podlih ter poštenih ljudi nevrednih sredstev. Tem ostudnejša pa še postane stvar, ako se taki podli napadi naperjeni ne morebiti proti skupnemu narodnemu sovragu, ampak proti članom iste narodne družbe, proti lastnim sorojakom, katerih narodnost je vzvišena nad vsakim dvomom in daleko presega domnevano narodno zavest napadalca samega in če se takim rojakom bodisi naravnost bodisi med vrstami in bolj prikrito, vendar pa za razsodne ljudi dovolj jasno, brezvestno in namenoma podtika narodno izdajstvo v nadi in s podlim namenom, napadancu tudi moralno in gmotno škodovati in če le mogoče ga tudi popolnoma ubiti in uničiti.

Povsem nečuveni in pod vso kritiko pa so taki napadi ako imajo zraven tega še celo poseben hudičev namen ob enem zadati udarec in po mogočnosti škodovati tudi vsem drugim članom društva in društvu samemu, kojega član je ali kateremu napadaneč slučajno stoji na čelu, bodisi da je društvo še tudi tako eminentno narodno in če ono tudi ne stoji z volitvami celo v nobeni zvezi.

Kaj takega pa človek, ki ima še količak vesti v sebi, sploh stori ne more. Takega početanja zmožen je le samo brezvesten in strankarsko zaslepljen človek, kateri je v svoji duševni nizkosti in strankarski strasti prišel ob vso pravo moralo in kateremu edino le namen posvečuje sredstva. Taki človek pa je ravno sam to, kar zlobno podtika drugim, namreč pravi efijalt, pravi narodni izdajalec, ker vedoma in namenoma zlobno razdira ali vsaj poskuša raz-

dreti to, kar so drugi s težavo vstvarili in sezidali na polzlih tleh in to ravno v obrambo svojo in njegove lastne narodnosti, kateri preti nevarnost od vseh strani.

Ni morebiti tako počenjanje vredno, da se ga prav oceni ter javno ožigosa in po zaslugi obsodi?

In človek bi mislil, da vsaj med nami spodnještajerskimi Slovenci kaj takega še sploh ni mogoče. In vendar se je žalibog kaj enakega godilo povodom zadnjih državnozborskih volitev za splošno kurijo v našem volilnem okraju.

Nekemu, nam sicer dobro znanemu dopisniku gori ravnokar označene vrste, se je zljubilo v šte. 22 Slov. Gospodarja t. l. v članku „Ljutomer“ izliti ves svoj sovraštva in strankarske strasti prenapolnjen žolč na ustanovitelja in dosedanega starosta „Murskega Sokola“ in obenem tudi na društvo „Murski Sokol“ samo, akoravno društvo z volitvami ni imelo celo nič opraviti in se v politične boje sploh ne meša, — in to v obliki tako nizkega in podlega podtikanja in v tako zlobnem namenu, da se sploh primerjati ne da. Nikakor nam ne pride na um se spuščati v polemiko z dopisnikom, ker tega sploh vreden ni, marveč nam ukazuje naša narodna dolžnost ščititi v javnosti društvo pred takimi zlobnimi napadi in podtikanji ter prepričati zaželjene in pričakovane zlobne namene člankarja.

„Murski Sokol“ je pri svojem izvanrednem občenem zboru dne 17. rožnika t. l. sklenil resolucijo, v kateri z vso odločnostjo in največjo ogorčenostjo zavrača vsa podla podtikanja in sumničenja člankarjeva osobito zlobno sumničenje in podtikanje delovanja za „orehovskega Bračka“, „sovraštva proti duhovščini“ in „bratstva z nemškutarji in Nemci“, tedaj narodnega izdajstva. Zlobnejšega napada še „Murski Sokol“ tekom svojega skoraj triletnega obstanka ni doživel od nobene strani in to niti od strani njegovih najzagrizenejših narodnih nasprotnikov ne. Da si je v tem oziru pridobil prvenstvo, za to gre slava našemu „dičnemu“ in „vsespoštovanemu“ dopisniku Slov. Gospodarja.

Da se nahaja v tem, kakor tudi v poznějšíh napadih na „Murskega Sokola“ in v novejšem napadu nekega drugega slovenskega lista na „Brežiškega Sokola“ gotov sistem, to bodi le mimogrede omenjeno.

Glavni namen dopisnikov je preprozen, da bi se ga moglo prezreti. Iz članka samega je povsem razvidno, da se tu ni šlo toliko za osebo staroste samega, marveč le za društvo „Murski Sokol“ v njegovi celoti. Razvidno je iz članka namreč tudi, da je dopisniku zelo dobro znan svetopisomski rek: „Ako ubiješ pastirja, razpršila se bode tudi čreda.“ In po tem se tudi on vestno ravna. Najprej poskuša ubiti starosto, potem pa bode po njegovem mnenju lahko zatreti tudi neljubo mu društvo samo. —

Ali dopisniku je najbrž že zginil iz spomina oni zmaj, o katerem pravljica pravi, da mu zraste, ako se mu odseka glavo, na istem mestu takoj sedem glav. In tega zmaja hočemo dopisniku zopet poklicati v spomin ter ga zagotoviti, da je ravno on s svojim člankom marsikateremu narodnemu Sokolu odprl oči, da je spoznal, kdo je naljutejši sovražnik „Murskega Sokola“ in da ideja sokolska zasejana na Murskem polju ne bode usahnila, ampak bode klila, rastla in se razširjala v kljub vsem še tako zlobnim napadom vseh njenih neprijateljev in mogoče še ravno vsled takih napadov samih. Zaradi tega pa tudi upamo, da se dopisniku ne bode posrečila ta njegova zlobna nakana, katero razkriti v vsej njeni nagoti nas je sam prisilil s svojimi lažnjivimi napadi.

Toliko v „spominsko knjigo“ našemu preveč narodnemu, vendar pa še politično nezrelemu ljutomerskemu dopisniku Slov. Gospodarja.

V Slov. Bistrici se je vršila minuli ponedeljek pred okrajno sodnijo obravnava proti trem zlikovcem, ki so o priliki koncerta v „Narodnem domu“ kazali svojo nemčursko oliko. Metali so z glavnega trga v vrt kamenje, gnjila

jajca in drugo. Za svojo pobalinstvo so dobili zaslužen kaznen in sicer Grilov uslužbenec 8 dni, Tegerjev 5 dni in Schönov 3 dni zapora. Mojstri teh fantalinov pa jih naj v bodoče pri slovenskih prireditvah zaprejo v kak kurnik, da se jim njihova nemška navdušenost poleže. Nadejamo se, da bo orožništvo zasledilo tudi tistega, ki je trem gostom polil s karbolovo kislino obleke, ki so do cela uničene.

Koroško.

Narodna in gospodinjska šola v št. Jakobu v Rožu na Koroškem.

Že je minulo poldrugo leto, odkar smo prvokrat stopili pred slovensko občinstvo s prošnjo: Rojaki Slovenci! Pomagajte nam sezidati „Narodno in gospod. šolo“, da se z iste pomočjo rešimo narodnega pogina!

Mnogo rodoljubov se je odzvalo naši prošnji in nad 15.000 kron je v tem primeroma kratkem času došlo podpore za nameravano šolo. Obenem so se pa tudi pojavile tolike in takšne zapreke, da smo večkrat že obupavali nad uspehom ter smo sami že začenjali verjeti nasprotnikom, ki so v enomer zatrjevali: „Narodne šole v št. Jakobu nikoli ne bode in zbrani denar bodo morali darovalcem vrniti.“

A hvala Bogu in rodoljubnim rojakom: obrnilo se je na bolje tako, da nam je danes mogoče sporočati veselo vest: Narodna in gospod. šola v št. Jakobu je zagotovljena! Poskrbljeno je za večino stavbenih stroškov in zasigurana je večina stroškov za vzdrževanje šole!

Ker pa niso pokriti že vsi stroški — kaže se še primanjkljaj za približno 25.000 kron — se danes oglašamo s ponovljeno prošnjo: Rojaki! Pomagajte nam zložiti in pokriti še ta primanjkljaj!

Verjemite nam: nikakor Vas ne bi nadlegovali, da nas ne bi silila najhujša sila. — Iz zavsem verjetnega vira se je raznesla novica, da bodo v Podrožici (pol ure od št. Jakoba) zidali štirirazredno nemško šolo. Ako se ta vest uresniči, in pri naših razmerah o tem ni dvoma, potem nam je bodoča narodna šola za narodni obstoj ravno tako potrebna, kakor je življenju potreben zrak in ribam voda.

Zato rojaki, ne prezrite našega klica na pomoč in ne zamerite nam, če zgornji prošnji dodamo še drugo: pomagajte nam hitro, ker vsaka zakasnitev nam utegne biti osodepolna in nenadomestna.

Mat. Ražun, župnik; Fr. Majer, nač. š. svet.; Fr. Kobentar, župan.

Darove sprejema: Matej Ražun, župnik; pošta: št. Jakob v Rožu, Koroško.

Razdružilo se je v Velikovecu telovadno društvo. Čudno, ravno sedaj, ko se je otvorila nova moderna telovadnica! Morebiti je pa telovadecem novo moderno telovadno orodje preveč „heil“! Nekateri hudomušni Velikovčani govorijo, naj bi se bil zidal rajši „narrnhaus“.

Kazalec na desni roki si je odsekal dne 11. t. m. popoldne pešec Jurij Justin od 17. pešpolka v Celovcu, doma iz kranjskega okraja. Poškodovanec pravi, da mu je pri sekanju drv spodletela sekira. Sumi se pa, da se je nalašč sam poškodoval, da bi se vojaške službe rešil. Mož mora raditega, ker je v Ameriki bil in se ni pravočasno javil k naboru, 4 leta služiti.

Nesreča. Na Lipici so podirali prošlo soboto neko kovačnico. Nenadoma se je podrl zid in zasul dva delavca. Eden je bil takoj mrtev, drugemu, nekemu Valentinu Miklaviču, pa je zlomilo nogo. Miklaviča so prepeljali v celovško bolnišnico.

Kranjsko.

Shod socialistov v Ljubljani z dnevnim redom: „Volilna reforma in liberalci“ je nepričakovano dobro vspel. Do desetih se je nabralo okrog petsto oseb na vrtu Hafnerjeve gostilne, ki so komaj čakali, da pride Etbin Kristan kot poročevalec današnjega shoda k besedi. Zani-

manje za Kristanova izborna izvajanja je povečalo še pričakovanje, kaj poreko na to navzoči zastopniki liberalcev: dr. Tavčar, dr. Triller in dr. Novak. Obžalujemo, da so nam vsled malega prostora vezane roke, tako da ne moremo poročevalčevih izvajanj ponavljati na tem mestu. Omenjamo le, da se je po Kristanovem poldrugournem razmotrivanju te edine točke dnevnega reda oglašil kot prvi k besedi dr. Triller, a tako, da bi bilo bolje, da je molčal. Kar je povedal, smo slišali že stokrat, vedno iz istih ust. Nič novega, nič posebnega; ne politika, samo fantaziranje. Razume se, da ni veljalo nobenih naporov, dokazati poslušalcem, kako prazne so bile te besede majhnega stališča. Če je kje kdo, ki morda upa na dr. Trillerja, upa gotovo zaman. Ko je nastopil dr. Tavčar, je menil Slovenčev poročevalec Štefe, da sme porabiti to priliko v par škodoželjnih medklicah; brez duha, brez dovtipa: kakor pač zna le Štefe. Treba je povedati enkrat za vselej, da je tako vedenje skrajno nedostojno. Ko mu je nekdo energično povedal, da ima molčati in pisati, je Štefe mahoma utihnil. Dr. Tavčar je dosegel potem vsaj to, da so mu poslušalci s pozornostjo sledili, če tudi mu niso mogli pritrjevati. Nam se zdi vedno bolj, da je ubil dr. Tavčarja poleg njegove komodnosti največ milije, ki ga obdaja. To je zvenelo iz vsakega njegovega stavka. Isto je povdarjal v svoji repliki Kristan, ko je ožigosal podlo obnašanje v pisanju Slovenskega Naroda. Na tem polju je prekosil ta list celo „Slovenca“. Morda se je sramoval take družbe tudi dr. Tavčar sam, kajti odločno je odklanjal vsako odgovornost za Sl. N., kakor da ne vemo, kako stoje stvari. Pri primernem označevanju pisanja Sl. N. je nastal med prisotnimi cel vihar ogorčenja. Kristanu se je posrečilo pomiriti razburjene duhove. Da je očital dr. Tavčar Kristanu, da navlaš razdražuje prisotnike glede Slovenskega Naroda, si ne moremo tolmačiti drugače, kakor da mu je v svojem srečnem moral pritrjati, a se je oprijel tega predbacivanja le instinktivno, ker dr. Tavčar vendar ne more biti tako zelo nedostopen resnici. Ker je omenjal Kristan znano disciplinarno preiskavo, v katero je spravil dr. Tavčar nekega uradnika deželnega odbora, ker se je vdeležil isti uradnik dne 28. novembra 1905 demonstracijskega obhoda za splošno in enako volilno pravico, je hotel opravičiti svoje ne samo nelojalno, ampak tudi zelo dvomljivo postopanje v tem slučaju s trditvijo, da je ona preiskava že zaspala. Ker je odgovarjal dr. Tavčar tudi na tozadevne medklice nekega izmed občinstva, je povedal vse, kar je treba, da se pečamo o tem v prihodnjem malo bliže. Preden objavimo še resolucijo, ki je bila sprejeta koncem shoda, naj omenjamo red in dostojnost, s katerim so poslušali slovenski delavci svojega političnega nasprotnika dr. Tavčarja. Dvomimo, da bi se znalo takozvano napredno meščanstvo obnašati v podobnem slučaju tako mirno. Sprejeta resolucija, proti kateri tudi dr. Tavčar ni glasoval, se glasi tako:

Načrt volilne reforme, ki je v razpravi respektivnega državnozborskega odseka, je s stališča splošne in enake volilne pravice v marsikaterem oziru pomanjkljiv. Splošnosti volilne pravice ne odgovarja izključenje žensk, priznanje volilne pravice samo 24letnim in starejšim, določba glede enoletnega bivanja v volilnem okraju itd. Enakost je pohabljen s tem, da so volilni okraji po številu prebivalcev in volilcev neenako razdeljeni. V aktualnem načrtu niso izpolnjene zahteve socialne demokracije; v socialnem in nacionalnem oziru se načrt močno oddaljuje od ideala. Ne kot delavcem, ne kot Slovincem ne daje načrt vsega, kar bi mogli zahtevati po načelu absolutne pravičnosti. Z ozirom na razmerje političnih moči v sedanjem parlamentu pa izpoznavajo shod, da volilna reforma v danih razmerah ne more biti nič drugega, kakor plod kompromisa, ako naj se reši parlamentarnim potom. Naloga vseh prijateljev volilne reforme v smislu splošne in enake volilne pravice je torej energično, konsekvantno in lojalno pospeševanje kompromisa, ki se kolikor mogoče največ približa splošni in enaki volilni pravici. Z vso odločnostjo pa obsoja shod vsako dejanje, ki bi spravilo v nevarnost vo-

lilno reformo sploh in pomagalo ohraniti sedanji, v vsakem oziru krivični, zastareli, državo, narode in delavne razrede moreči volilni red. Geometrija aktualne volilne reforme je nedvomno izdelana na škodo delavstva; tudi Slovenci kot narod so v razmerju mandatov zastavljeni za nekatere druge narode. Toda načelo splošnosti in enakosti je v reformi statuirano; za delavstvo kakor za Slovence je ta reforma vsekakor velik napredek. Z odstranitvijo kurij je vstvarjena podlaga, na kateri je mogoče, izboljšati volilni red potom neizogibne politične evolucije. Shod torej izreka, da sprejema reformo kot oborožno odplačilo, ne da bi delavstvo zapustilo svojo načelno zahtevo po brezpogojno splošni, enaki volilni pravici, pa se bode bojevalo za reformo kot najboljši v sedanjih razmerah doseženi cilj z vsemi sredstvi. Shod svari slovenske poslance, naj ne store ničesar, kar bi moglo resno ovirati uresničenje reforme, kar bi smatralo tako dejanje kot sovražno delavnim slojem, političnemu napredku in demokratičnim načelom, pa tudi sovražno slovenskemu narodu, ki pridobi po tej reformi kljub vsem njenim napakam več, nego je politično pridobil tekom cele konstitucionalne dobe. Delavstvo bi bilo prisiljeno, da bi izvajalo iz takega sovraštva brezobzirne konsekvence.

Shod liberalcev, ki se je imel vršiti minuli četrtek v ljubljanskem Mestnem Domu, je bil še pred koncem razpuščen, ker so nastali med poslušalci veliki nemiri. Niti dr. Triller ni mogel končati, dr. Tavčar sploh do besede ni prišel, Iv. Hribarja pa niti blizu ni bilo, dasi je on predsednik odbora nar. napr. stranke. Med klerikalci, socialisti in liberalci je prišlo do najburnejših prizorov. Tepli so se, pobijali šipe, metali iz dvorane. Nekateri liberalci so prignali na shod svoje hlapce. Ti so svojo misijo prav dobro izvršili: Predovičevi hlapci so n. pr. prvi pričeli premetavati stole. Shodu je predsedoval dr. V. Ravnihar. Shod, ki je imel namen protestovati proti sklepom v volilnem odseku zaradi Korošcev in Štajercev, se bo kakor čujemo, nadaljeval tekom tega tedna.

† **J. Bile.** Umrli je v Ilirski Bistrici duhovnik Janez Bile, pesnik in pisatelj slovenski. Pokojnik je bil bolehen celo življenje, zato je stopil že po kratkem službovanju v pokoj. Lani je obhajal 40letnico, odkar je mašnik. Značaja je bil jako krotkega in iz srca je obžaloval, da se je začel tak spor med posvetnimi in duhovščino. Leta 1864. je izdal nekoliko pesmi „Prvenci“, potem je sodeloval pri „Danici“ in družbi sv. Mohorja, drugod pa malo. V mladosti je mnogo občeval s pesnikom M. Vilharjem in mu tudi predstavil njegovo „Jamsko Ivanko“ na slovenski jezik. Doma ima v rokopisu: Kroniko Trnovske fare od ustanovitve do sedaj. Delo je jako popolno spisano; kdo dobi njegovo književno zapuščino v roke, se še ne ve. N. v. m. p. L—n.

Z merodajne strani se nam piše: V oklicu „Ilirije“ v šte. 29. od 10. julija 1906 „Našega Lista“ pogrešamo izrecnega povdarka, da naj slovenski dijaki gredo v Prago na češke visoke šole! To se mora enkrat za vselej naši javnosti jasno povedati in pribiti, da je izdajalec slovanske stvari, kdor v Pragi pomnožuje število slušateljev nemških visokih šol. Takšen človek naj rajši gre v nemško mesto na nemško šolo. Pri vseh podporah praškim dijakom bi to naj bila conditio, sine qua non. Tu se ne sme pripuščati nikak kompromis, nobeno polovičarstvo, češ, samo prvo leto se vpišem na nemški visoki šoli, potem pa na češki, ko se naučim češki. To je len izgovor in takšen lenuh se tudi pozneje ne bo odločil za češko visoko šolo. In vendar se Slovenec češčine priuči igraje v nekaj tednih in pri izpitih ima na češki visoki šoli gotovo več blagohotnosti in naklonjenosti kakor na nemški. Vrh tega so češke šole na vrhuncu znanstvenosti!

Otvoritev Bohinjske železnice se prične dne 19. t. m. na Jesenicah s cerkvenim blagoslovom. Ob 1 uri 25 minut se odpelje z Jesenic dvorni vlak, ki se ustavi na važnejših postajah in važnejših zgradbah: na Bledu, Boh. Bistrici, Sv. Luciji, Tolminu, v Kanalu, Gorici, Rifen-

bergu, Št. Danielu ter ob mostu čez Sočo. Dohod v Trst bo proti večeru. V Trstu bodo velike slavnosti. Takoj za dvornim vlakom bo vozil še en poseben vlak, v katerem se bodo vozili slavnostni gostje. Glede naših deželnih zastav je vse v redu. Glavar pl. Detela izjavil, da bodo kolodvori okrašeni s cesarskimi in narodnimi zastavami.

Na novi železniški progi Trst—Jesenice se prične osebni tovarni promet 21. t. m.

Kongres abstinentov se je vršil v nedeljo v Hôtel Unionu v Ljubljani. Sklicatelji so bili klerikalci; vendar, ker je boj proti alkoholu nekaj obče koristnega in potrebnega, so prišli na shod tudi nekateri socialisti in drugim smerem pripadajoči. Priznati pa se mora, da so prireditelji kongresa prav nekorektno postopali, ker so nagatili v pripravljalni odbor same svoje pristaše, tako da človek skoro dvomi nad čistim namenom naših klerikalnih. Kongres se je izvršil drugače z zadovoljnim vspehom.

Ruski večer v Ljubljani priredi danes, torek zvečer ob osmih v mali dvorani Narodnega Doma ljubljanski ruski kružok. Na vsporedu je predavanje, petje in igra.

Ilirsko-Bistriški notar dr. Žnidarič je velik nemški zagrizenec. Sicer rojen Slovenec, a strasten nasprotnik slovenskega življa. Celo njegovi uslužbenci v pisarni se ne smejo zavedati narodnosti. In ta moč je celo odbornik Bistriške narodne čitalnice. Svoj čas je celo predlagal, naj se izbacne nek hrvaški list iz Čitalnice, pa se rajši naroči kak nemški; sicer mu ni obveljalo. Ni še izrečena zadnja beseda, niti o njem ne o zavednosti Čitalnice.

Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani vsem svojim podružnicam. Tvrdba Adolf Jakobi na Dunaju — ena prvih, če ne prva te stroke v Avstriji — je sklenila z našo družbo jako ugodno pogodbo. Zavezala se je namreč, da bode oddajala gotove odstotke od skupljene svote za svalčične papirčke in ovitke, katerih ovoi oziroma škatljice so opremljene s sliko sv. Cirila in Metoda, s slovensko trobojnico ter napisom „Mal položi dar domu na altar“. Kakor se nam je zatrjevalo do sedaj z merodajne strani, so ti novi papirčki in ovitki izborne in brezkonkurenčne kakovosti. Kadilci si menda ne morejo boljšega želeti. Cena na debelo in drobno pa konkurira s ceno drugih izdelkov te vrste. Zato se pozivljemo danes do svojih podružnic in njih družbenikov ter do vseh somišljenikov proseč, naj pazijo na to, da bode vsakdo, ki prodaja te vrste izdelke, imel na prodaj edino le družbine svalčične papirčke in ovitke. Ko bi vsi naši somišljeniki rabili sploh le tisto blago, ki se prodaja naši družbi v korist, bi s tem postali te vrste dohodki največji in najstalneji, kar jih ima družba poleg prispevkov svojih podružnic. — Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani, dne 13. julija 1906.

Raznoterosti.

Preplavljena božja pot. V Velehradu na Moravskem je vsled neprestanega deževja nastala povodenj ter je voda vdrla v cerkev, kjer počivata trupli deželnih patronov moravskih sv. Cirila in Metoda. Tudi sosednji kraji so občutno prizadeti vsled povodnji. Voda je razdrila in odnesla nad 20 hiš in več gospodarskih poslopij, pogrešajo tudi 9 oseb. Iz vode so potegnili truplo nekega berača.

Konečno oproščenje kapitana Dreyfusa. Francoski kapitan Dreyfus, ki je bil pred dvajnostimi leti obdolžen, da je izdal nemški državi važne vojne dokumente, je bil pri drugi reviziji procesa popolnoma oproščen. Izkazalo se je, da so bile dotične listine, ki so pričale proti njemu, ponarejene. Kapitan Dreyfus bo zopet uvrščen v armado kot eskadronski poveljnik in mu bo tudi podeljen red častne legije. Istotako polkovnik Piquart (Pikart), ki je bil v zvezi s celo afero.

Promet na Dunaju. Kako velik je promet na Dunaju, je razvidno iz sledečega: mestni magistrat je izdal obširno poročilo o delovanju cestne električne železnice. Na dan 28. novembra l. l. ko se je vršil po dunajskem

ringu oni sloviti peturni obhod delavcev v prid volilni reformi, je bil promet na tej skoro eno uro dolgi cesti ustavljen za pet ur, tako tudi v nekaterih sosednjih ulicah, kar je znašalo 16.000 kron škode!

Ženitna ponudba. V nekem nemškem listu čitamo sledečo ponudbo: Aristokrat starega plemstva, elegantne postave, v lepi politični karieri, veleposestnik ... itd. Najbrže eden izmed tistih poslancev, ki ga parlament, čim padejo privilegiji, nič več ne vidi.

Socialno gibanje.

Francoski rudarji. Po končanem rudarskem štrajku leta 1902. so nastale v strokovnem društvu francoskih rudarjev velike razprtije. Proti prvotnemu društvu je bilo ustanovljeno še eno, in medsebojno preganjanje je presegalo vse meje. Slabe posledice takega razkola v organizaciji so se pokazale zlasti ob zadnjih štrajkih v severnih rudokopih. To je napotilo nekatere posameznike iz obeh stranij, da so se približali drug drugemu. Poskus je imel lep uspeh: vsaka organizacija je imenovala po enega zastopnika, ki sta se v tajnem posvetovanju zedinila v vseh točkah. Septembra bo že v Parizu velik kongres ujedinenja. Po preteku štirih let je torej to preporno vprašanje ugodno rešeno, in francoski rudarji nastopijo lahko skupno proti svojim izkoriševalcem in ne bo jim treba več izrabljati svojih moči napram — samemu sebi.

Gospodarstvo.

Cene mesa na Dunaju. Cene mesa v zadnjem času silno naraščajo. Iz vseh mest prihajajo take pritožbe. Na Dunaju so cene mesu tako poskočile, da je bil magistrat prisiljen ustanoviti lastne mesarije, da vsaj nekoliko varuje prebivalstvo pred odiranjem mesarjev. Cene zadnjemu telečjemu mesu s prikldo so narastle od leta 1897. do majnika 1906 od 1 K 42 v. na 1 K 72 v.; prednje telečje meso od 1 K 23 v. na 1 K 50. Svinjsko meso s prikldo je poskočilo od 1 K 42 v. na 1 K 77 v.; mlado svinjsko meso s prikldo od 1 K 39 na 1 K 77 v. Cene prekajeni svinjini so narastle od 1 K 50 v. na 1 K 90 v.

Žetev na Ogrskem. Ugodno vreme v zadnjih tednih je obudilo veliko upanja na bogato žetev na Ogrskem. V zadnjih dneh so dospeli prvi vozovi letošnje pšenice na Dunaj, ki sicer še ni sortirana, ali kot kaže barva in teža je zelo dobre kakovosti. Tudi o ostali pšenici obetajo zelo veliko in splošno mnenje poljedelcev in kupčevalcev je, da bo letošnja pšenica prekašala pšenico drugih let in to velja večinoma tudi o drugih poljskih pridelkih, edino rž se bo nekoliko slabeje obnesla in to glede barve in kakovosti.

Najnovejši listi poročajo, da se je jesenska pšenica vsled sedanjega deževja na dunajski borzi podražila, na pomladno pšenico pa to vreme nima dosti vpliva, ker je večinoma že požeto, to velja tudi glede rži. Na oves pa deževje ne bo veliko vplivalo, ker se z žetvijo še ni pričelo in je za njega sedanje vreme prej ugodno kot slabo.

Žetev na Avstrijskem. Pričelo se je z žetvijo rži, ki je precej trpela vsled deževja na kakovosti, v južni Češki se tudi glede množine ni obnesla. Nasproti pa je dosedaj žetev pšenice na Češkem, Moravskem, Nižjeavstrijskem in Galiciji zelo ugodna, akoravno je pšenica na velikih krajih vsled deževja poležana. Bati se je, da če se ne spremeni vreme, ne bo tako ugodne žetve, kot sedaj kaže. Tudi ječmen obeta dobro, ker je deževje dosedaj ugodno vplivalo nanj, ali sosebno z ozirom na kakovost bi bilo želeli lepega vremena. Ravno to velja glede ovs.

Ali ne le žetev, tudi izvoz in prodaja poljskih pridelkov kaže zelo ugodno, ogrske pšenice je že velik del prodan in dunajski mlini zelo intenzivno meljejo. Omeniti bi bilo tudi, da se je prodajalo tudi že v južno Nemško, vpoštevati je treba to sosebno radi tega, ker nam to dovolj jasno kaže, da se vzlic povišanja nemške colnine na žito lahko še sklepa kupčije.